

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: nershmuel1@gmail.com

חגיגה - ד'

1. נשים, טומטום, אדרוגינוס, מנין שפטורים ממצות ראייה?

'זכור' להוציא את הנשים. והוצרכנו ללימוד אע"פ שהיא מצוות עשה שהזמן גרמא, כיון שהיה ה"א לחייבן בג"ש ראייה ראייה מהקהל. 'זכור' [תוספת הכ' סופית] לפטור טומטום ואדרוגינוס, והוצרכנו למעט אדרוגינוס, שהיה ה"א שיתחייב משום חלק הזכרות שבו. אבל טומטום שהוא ספק אין צריך פסוק למעטו, אלא רק כשביצו בחוץ ורק הגיד מכוסה ובודאי זכר הוא, צריך למעטו.

2. 'כל זכור' לרבות קטנים במצוות ראייה. כיצד מתיישב עם משנתנו 'חוץ מחרש, שוטה, וקטן'?

משנתנו בקטן שלא הגיע לחינוך, והפסוק כשהגיע לחינוך, אמנם הפסוק הוא רק אסמכתא לתקנת החכמים שהרי קטן שהגיע לחינוך הוא מדרבנן. והפסוק עצמו בא ללמד ההלכה של אחרים: המקמץ [מקמץ צואת כלבים], המצרף נחושת, והבורסי, פטורים מן הראיה - 'כל זכור' יצאו אלו שאינם יכולים לעלות עם כל זכור מחמת ריחם הרע.

3. מנין שעבדים כנענים פטורים מראיה?

עבד רגיל - לומדים ג"ש לה לה מאשה - כל מצוה שאשה חייבת בה אף עבד חייב בה, ומצוה שהיא פטורה אף הוא פטור. חציו עבד וחציו בן חורין - 'אל פני האדון ה' מי שאין לו אלא אדון אחד, יצא זה שיש לו אדון אחר. וזה כוונת המשנה 'ועבדים שאינם משוחררים' אינם משוחררים לגמרי.

4. חיגר, סומא, חולה וזקן מנין שפטורים?

ברייתא: 'רגלים' פרט לבעל קבין, דבר אחר: פרט לחיגר, חולה, סומא, זקן ושאינו יכול לעלות ברגליו - הכוונה מפונקים שאינם יכולים ללכת בלא מנעלים, פטורים מן הראיה. שאסור להכנס להר הבית במנעלים 'מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי'.

5. ערל וטמא אף הן פטורין. מנין?

טמא - 'ובאת שמה והבאתם שמה...' וכל שאינו בביאה אינו בהבאה. ערל - כדעת ר' עקיבא שהשוה הלכות ערל להלכות טמא. [איש איש] סומא באחת מעיניו פטור - כדרך שבא לראות [ה' אותן] כך בא להראות [לפני ה' בראיה בשתי עיניו] רב הונא כשהיה מגיע לפסוק זה היה בוכה: עבד שרבו מצפה לו לראותו לבסוף ישנאהו שנאמר: 'מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי'

6. על אלו אמוראים למדנו כשהיו מגיעים לפסוק מסוים, היו בוכים?

רב הונא: 'זובחת שלמים ואכלת שם' עבד שרבו מצוה לאכול על שולחנו יתרחק ממנו 'למה לי רוב זבחיכם'. ר' אלעזר: 'ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו' ומה תוכחה של בשר ודם כך, תוכחה של הקב"ה עאכו"כ. ר' אלעזר: 'ויאמר שמואל אל שאול' למה הרגזתני להעלות אותי, ומה שמואל הצדיק היה מתירא מן הדין אנו על אחת כמה וכמה. שמואל העלה את משה עמו שמא יוחמן לדין, ויעיד משה שאין דבר שכתב בתורה ולא קיימו שמואל. ר' אמי: 'ותן בעפר פיהו אולי יש תקוה' - אחר כל היסורים, אולי יש תקוה. ר' אמי: בקשו צדק וכו' אולי תסתרו ביום אף ה' - כולי האי ואולי. ר' אסי: 'שנאו רע ואהבו טוב וכו' אולי יחנן ה' - כולי האי ואולי. רב יוסף: 'ויש נספה בלא משפט' יש מקרה שאדם הולך מן העולם שלא בזמן הקצוב לו, כמו שסיפר מלאך המוות לרב ביבי שפעם אמר לשלוחו להרוג את מרים קולעת שיער הנשים, והולך והרג בטעות את מרים המגדלת ילדים, ואעפ"כ לא החזירה לחיים. שאלו רב ביבי אם לא הגיע זמנה איך לקחתה, וענה, שהיא הניחה שיפוד חם בטעות על רגלה ונכוותה וממילא הורע מזלה ונלקחה ובאמת נשמות אלה שטות עמי, עד שמתמלא שנותיהן ואז נמסרות לדומה, ואת שנותיהם שהחסירו מהעולם מוסיפים לצורבא מרבנן שמעביר על מידותיו ועומד למות ואז נעשה חילופו של המת.